

Tuinkrabbels

Vereniging
opgericht op 19 december 1977

Tuinkrabbels
verschijnt zes maal per jaar

Locatie verenigingsgebouw
Uithofslaan t/o nr. 32, Den Haag
Tel. 06-20144629

Voorzitter
Dhr. R.A. Smit
Burg. Waldeckstraat 43
2552 TT Den Haag
tel. 070-3971079
rudolfsmit@casema.nl

Secretaris
Mw. M.L. de Hooge
Soestdijksekade 478
2574 BZ Den Haag
tel. 06-57552784
rijkie.mdh@gmail.com

Tweede secretaris
Dhr. T.C.J. Zuiderwijk (a.i.)
Schoutendreef 133
2542 LD Den Haag
Tel. 06-20318687
theoziiderwijk@hotmail.com

Eerste penningmeester
Dhr. P. van der Hoeven
Koolmeesstraat 19
2623 GS Delft
tel. 06-11311164
adodh@hotmail.com

Tweede penningmeester
(Vacant)

Algemeen bestuurslid
Dhr. B. Kooijman
Steenhouwersgaarde 39b
2542 AB Den Haag
tel. 06 20291753
bkooijman@casema.nl

Contributie
€ 250,00 per jaar

Bankrekening ABN
IBAN: NL43 ABNA 0974 2388 80
t.n.v. penningmeester
ATV Houtwijk de Noord
te Delft

Redactie Tuinkrabbels
Mildred Steevensz
Wim Heijsteeg

Eind- en opmaakredactie:
Wim Heijsteeg

Verenigingswebsite:
<http://atvhoutwijkdenoord.wordpress.com>

Webbeheerder:
Hanne Giezeman

Mijnheer de Voorzitter...

door Ruud Smit

'Nieuwe leden vegen het schoonst'

In de vorige Tuinkrabbels meldde ik dat er drie tuinen beschikbaar waren voor verhuur. Het doet me genoegen te vertellen dat deze in zeer korte tijd weer zijn bezet. Maar zoals dat nu eenmaal gaat binnen verenigingen, is er gelijk ook weer een nieuwe opzegging.

Die tuin is inmiddels getaxeerd en we wachten de beslissing van de huidige huurders af voordat deze tuin weer in de verhuur kan. Er is al een gegadigde voor een tuin, dus kan deze tuin misschien ook snel worden verhuurd.

De algemene voorjaarsledenvergadering ligt ook weer achter ons en wordt in dit blad verder toegelicht.* Ook het kaartseizoen is afgesloten, zodat we ons volledig op het zomerseizoen kunnen richten. Hiervoor moet wel rekening worden gehouden met gewijzigde openingstijden van het verenigingsgebouw. Door de geringe aanloop in het afgelopen zomerseizoen en de daardoor ontstane demotivatie van enkele vrijwilligers die de kantine bemanden hebben, is het aantal vrijwilligers teruggelopen. Hierdoor kan de kantine niet meer volledig worden gerund en heeft het bestuur besloten om op de zaterdagen van 10.00 uur tot 14.00 uur de kantine geopend te houden zodat er koffie kan worden gedronken en indien er iemand iets warmes wil nuttigen dit wel tevoren besteld moet

worden, zodat het frituurvet niet onnodig hoeft aan te blijven staan. Deze warme snacks zullen bestaan uit kroketten, frikadellen of patat. Verder blijft het assortiment gekoelde dranken ongewijzigd.

Eerste werkbeurten van 2014

Op 26 april is de eerste werkbeurt gehouden waarbij het opviel dat er zich hiervoor twee nieuwe leden hadden aangemeld. De overige deelnemers waren, zoals altijd, de bekende gezichten.

Ik houd hoop dat ook andere leden zich geroepen gaan voelen deel te nemen aan deze werkbeurten. Zoveel beurten zijn het niet in het zomerseizoen en over het hele jaar. In ieder geval bedankt het bestuur iedereen die op de 26^e wel aanwezig was. De volgende werkbeurt staat gepland op 28 juni om 9.00 uur. Noteer deze datum in uw agenda en HELP onze vereniging. We rekenen nu op een groter aantal aanmeldingen.

* **Geen verslag ontvangen.**

COMMISSIES

Inkoop, winkeltje en materiaalbeheer

Jan Scherpenzeel

Bouw en taxatie

André Rietvelt
Vacant

Tuincontrole

Piet Boers
Wim Heijsteeg
Theo Zuiderveld

Onderhoud pomp

Gerard de Cock
Jan Scherpenzeel

Lief en Leed

Jolanda v.d. Hoeven

Kascontrole

André Rietveld
Jan de Vreeden
(res.)

Kantinebeheer

Ruud Smit

Kantinemedewerkers

Peter v.d. Hoeven
Sylvia v.d. Hoeven
Thea en Ruud Smit
André en Wil Rietvelt
Wim Heijsteeg
Marijke de Hooge
Yvonne de Vassy

Activiteiten

Jolanda van der Hoeven
Bianca van Vloten
Wim van Vloten

** **Geen mutaties ontvangen**

INHOUD

- 1 Nieuwe bezems vegen 't schoonst
- 3, 5 Mijn moestuin en ik (8)
- 5 Koken met Mildred
- 5 www.tuinkrabbels
- 7 In gesprek met Hanne Giezeman
- 8 Redactioneel
- 8 'Eenzaamheid op de volkstuin'
- 9-10 Het ontstaan van de volkstuin
- 10-11 Voor u gelezen in Tuinbladen

De volgende Tuinkrabbels verschijnt rond 1 juli 2014

Kopij vóór 15 juni a.u.b.

Mogen wij u een Rondje aanbieden?

Naast onze bestaande activiteiten, zoals de spraakmakende, spectaculaire op maat gemaakte bedrijfsfeesten en natuurlijk het Rondje Den Haag, starten wij ook met een aantal nieuwe projecten.

Het Rondje Den Haag dendert door! De 600 keer voorbij!

Het meerdere malen be kroonde en tot Leukste Stadsuitje van Nederland uitgeroepen Rondje Den Haag heeft op 7 januari 2012 haar 600ste uitvoering beleefd!

Op onze website vindt u een omschrijving van het programma, daarnaast kunnen wij voor u een afsluitend diner, buffet of bbq-party organiseren. Wij kunnen u hiervoor prachtige locaties aanbieden op bijvoorbeeld het strand, in het oude centrum of in sfeervolle industriële gebouwen. Tot het volgende Rondje!

Nieuw!: Het Rondje Den Haag Close-Up: Ontdek het Hollywood aan de Noordzee!

In het voorjaar start deze geweldige nieuwe activiteit. Tijdens het programma maken de gasten van Sjors & Co. op een ludieke wijze kennis met Den Haag als filmstad. Van Zwartboek tot Ocean's Twelve en van Pizzamaffia tot Sonny Boy.

U bezoekt filmlocaties, maakt onderweg kennis met een overijverige figurant, een doorgedraaide cameraman, een nerveuze regisseur en een gedreven castingdirector die onze gasten uitnodigt voor een heuse screentest.

Fotografie

Tevens kunnen wij al uw activiteiten prachtig in beeld laten vastleggen door fotografe Robin Andeweg die met haar eigen bedrijf Robin Andeweg Photography u hierbij van dienst wil zijn.

Hiervoor verwijzen wij u graag door naar haar website <http://www.robinandewegphotography.nl/>.

Rob Andeweg Producties De Werf 7 2544 EH 070 – 30 63 466
www.robandeweg.nl info@robandeweg.nl

Mijn moestuin en ik

Een echte kas!

Altijd al willen hebben, een echte kas! En de gelegenheid er één te bemachtigen doet zich voor. Die kans kan ik niet aan mij laten voorbij gaan. Van verschillende kanten wordt mij verzekerd dat het verplaatsen een peulenschilletje is, dus de sprong maar gewaagd en de kas overgenomen. Maar toen

Project afbraak

De start: de ontmanteling van het geheel, te beginnen met de glazen ruiten. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat ik daar nauwelijks mijn steentje aan heb bijgedragen. Theo Z. schoot mij te hulp en heeft met engelengeduld raampje voor raampje verwijderd. Hoe hij het heeft klaargespeeld is mij een raadsel, maar het is hem gelukt om de meeste ruitjes, ook die waren vastgekit, ongeschonden te houden. De ruiten hebben we voorzichtig vervoerd naar mijn plekje. Op advies van Jan S.: ruiten overeind tegen de wand van het huisje en niet plat op de grond, zoals ik zelf zou hebben gedaan. Uit den boze, want regenwater ertussen en de ruiten krijg je niet meer zonder breuk van elkaar. Vandaar. Het kale frame losschroeven van de basis is een licht klusje, een paar dolgedraaide schroeven daargelaten.

De verhuizing

Maar tja, hoe krijg je een kas van de ene tuin naar de andere. Uit zichzelf zal hij die wandeling niet maken. Op een zomerse lentedag, veel mensen lekker bezig op hun tuin, trek ik de stoute schoenen aan en vraag een viertal mannen of zij het frame willen verhuizen. De bereidwilligheid is groot en het karwei zo gepiept, want het kasje weegt niks. Hoog boven hun hoofd over het hoofdpad naar mijn tuintje. Een bizar gezicht, het werkt een beetje op mijn lachspieren.

Het betere graafwerk

Het kasje stond op zes betonnen paaltjes en die moesten uit de grond. Dat hebben Fred en ik geweten. We dachten met zo'n veertig centimeter diep graven er wel te zijn.

Dat was echter een forse misrekening. Na veel geploeter de diepte in eindelijk beweging in een paal: hoera hij kan eruit! Mis. Geen denken aan. Niet omhoog te krijgen. En manlief is echt wel sterk. Maar we kregen een supertip: met een balk en een stuk touw een takel fabriceren en daarmee de palen stuk voor stuk eruit hijsen.

Uren graaf- en takelwerk verder lagen zes betonnen paaltjes, elk goed voor één meter lengte (een enkele zelfs meer) naast de kuilen op de grond. En een spierpijn dat we hadden! Palen per kruiwagen naar mijn tuintje ...

Project opbouw

Uit de grond, in de grond

Wat uit de grond komt moet er ook weer in, maar dan op een ander plekje, het mijne. Ik zie de bui al hangen: weer graven! Maar nee, nu kwam Jan S. met een simpel maar oh zo handig werktuig: een grondboor. Het kost even wat oefening en het eerste gat is een beetje scheef, maar na een ochtendje boren waren de gaten er. Op één na dan: boor gaat de grond niet in. Huh? Licht er een dikke balk in de grond, uitgerekend op die plek! Letterlijk een dwarsligger dus. Fred komt na paniektelefoontje mijnerzijds na werktijd langs, graaft, zaagt en

Lees verder blz. 5

KUNSTGEBIT?

zandvliet
tandprothetische praktijk

De specialist voor uw kunstgebit!

- Eten onder uw prothese?
- Versleten tanden en kiezen?
- Geen contact tussen uw kiezen?
- Last van pijn?

Om de 5 jaar mag u **met vergoeding** van de verzekering een **nieuwe prothese**

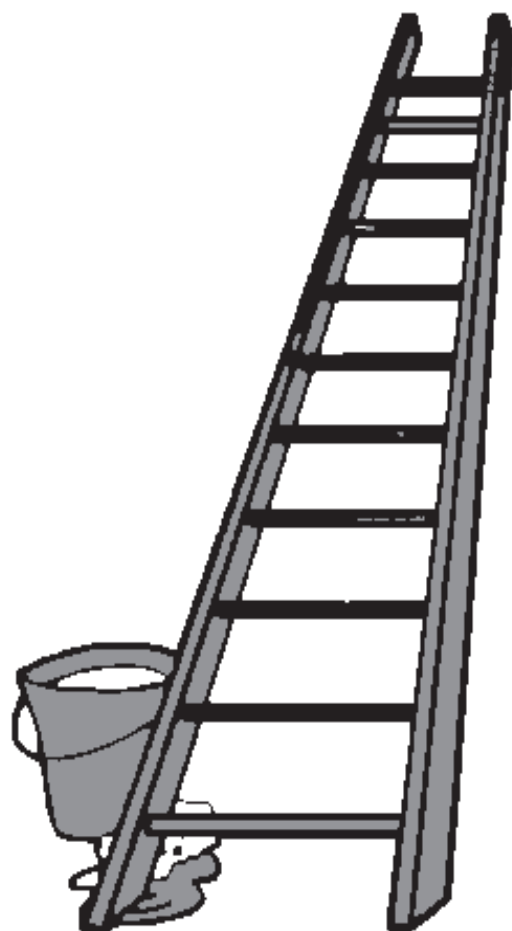
Arnold Spoelplein 75
2553 CG Den Haag
Tel: 070 - 73 709 32

Locatie oude postkantoor
Stadsdeel Loosduinen

www.gebitdenhaag.nl

van der Hoeven

**Glazenwasserij
&
schoonmaakservice**

Telefoon 06 29 410 507

Vervolg van blz. 3

voilà, het zesde gat kan worden geboord en alle palen kunnen de grond in, waterpas, jawel! Zweet en spierpijn natuurlijk.

Als de basis maar goed is ...

Komt de rest vanzelf. Bij wijze van spreken dan. Want hoe knutsel je een stevige, niet aan rot onderhevige basis? Ik krijg een heldere ingeving: stoeptegels op hun kant tussen de palen ingraven. Laat de ruimte tussen die paaltjes nu niet precies een aantal hele tegels zijn. Had ik kunnen weten als ik wat meetwerk had verricht. Tja, wat doe je dan: gewoon een tweede rij tegels ertegenaan zetten, maar dan wat versprongen zodat er een gesloten geheel ontstaat. Dank je voor je idee Theo.

Jan S. heeft weer een prachtig werktuig voor me, in het verleden door stratenmakers gebruikt. Daarmee wordt alles goed vastgestampt. Inwateren en de basis is klaar. Hè, hè.

Vergunning

Tussendoor moet er een omgevingsvergunning worden aangevraagd. Een vergunning voor een kasje op een volkstuincomplex? Gelukkig kan dit digitaal, maar zonder DIGID gaat dat niet (DIGID: digitale identiteit, nodig om met overheidsinstanties te kunnen communiceren), dus eerst een DIGID regelen.

Vervolgens plattegrondje en foto van kasje op oude plek gestuurd met toelichting en vergunning afwachten. Niet dus: onvoldoende gegevens ingeleverd. Er moeten ook foto's bij van de plek waar

het kasje moet komen te staan plus een foto van de omgeving van het volkstuincomplex. Google maps biedt uitkomst voor wat betreft het laatste. Een opsteker: als het plaatsen van het bouwwerk vergunningsplichtig is, ben je leges verschuldigd en niet zo weinig ook. Weer afwachten en de vlag kan uit: de vergunning is afgegeven. En, met dank aan Mariëlle H., die de zaak heeft behandeld, ik ben geen leges verschuldigd, want het bestemmingsplan is ouder dan tien jaar.

De kas kan erop

En nu kan het frame eroptoch?
Maar daarover een volgende keer.

Mildred Steevensz

Koken met Mildred

door Mildred Steevensz

Marokkaanse groentestoofpot

Ingrediënten voor vier personen

3 eetlepels olijfolie
2 uien in partjes
2 teentjes knoflook, fijn gesnipperd
1 rode peper, fijn gehakt
500 gr. courgette in stukken
(pompoen kan ook)
200 gr. winterwortel in stukken
1 rode paprika in stukken
1 aubergine in stukken.
(deze heb ik er niet bijgedaan)
4 tomaten in stukken
100 ml kruidenbouillon
100 gr rozijnen
1 theelepel kaneel
1 theelepel gemberpoeder
(ik heb een stukje verse gember gebruikt)
1 blik kikkererwten (400 gr.) uitgelekt

Verhit de olie en fruit de ui, knoflook en rode peper heel zachtjes aan. Schep de overige groenten erdoor en voeg de kruidenbouillon, rozijnen, kaneel, gemberpoeder, 1 theelepel zout en veel versgemalen peper erdoor en stoof de

groenten afgedekt in ca. 30 minuten gaar. Schep de kikkererwten erdoor en warm alles nog eens goed door.
Lekker met een tapenade van olijven of tomaten.

Marokkaanse Harira

Een vegetarisch recept voor 4 personen
Een lekker soepje en snel klaar!

Ingrediënten

2 el olijfolie
1 ui, gesnipperd
2 teentjes knoflook, uitgeperst
½ tl gemberpoeder (djahé, verkrijgbaar in de supermarkt of Indische toko)
2 tl kaneelpoeder
½ tl geelwortelpoeder (koenjit, verkrijgbaar in de supermarkt of Indische toko)
1 tl harissa (sambal oelek kan ook)
1 ¼ l groentebouillon
1 blik tomatenblokjes (à 400 g)
1 el tomatenpuree
1 blik kikkererwten (à 200 g), afgespoeld en uitgelekt
1 blik bruine linzen (à 200 g)
Sap van 1/3 citroen

Zout en verse peper
8 takjes koriander, grofgehakt

Bereiding

- Olie verhitten in een grote pan
- Ui en knoflook enkele minuten smoren, al roerende met een houten lepel
- gember-, kaneel- en geelwortelpoeder en harissa erdoor roeren
- Groentebouillon erbij schenken
- Tomatenblokjes en tomatenpuree toevoegen en goed doorroeren.
- Soep aan de kook brengen en vuur laag zetten
- Kikkererwten en linzen erbij doen en de soep ca. tien minuten op zacht vuur laten staan
- Vuur uitzetten en citroensap, zout en peper naar smaak erdoorheen roeren
- Bestrooi de soep met de grofgehakte koriander

Lekker met pitabroodje of Turks brood.

Variatie:

Gebruik een blikje zoete maïskorrels (345 g) i.p.v. bruine linzen.

www.tuinkrabbels

Handel in zaden

Het AVVN, de overkoepelende organisatie van volkstuinders is tegen de nieuwe Europese voorstellen omtrent de handel in zaden en landbouwgewassen. De voorstellen kunnen ertoe leiden dat

volkstuinders alleen maar zaaigoed mogen gebruiken dat Europees is goedgekeurd. Voorzitter Chris Zijdeveld is woedend over de voorstellen van de Europese Commissie. 'Ik zie alleen maar slechte kanten. Kleine zaadleveranciers, die dat half idealistisch doen, maken geen schijn van kans meer en zullen verdwijnen.'

Volkstuiniers willen dit niet

Ook bijna alle volkstuinbezitters vinden het onzin om alleen goedgekeurd zaad te mogen gebruiken. Als je alleen zaad van grote leveranciers gebruikt, krijg je monocultuur, verdwijnen oude rassen en komt er nog meer gif in de grond.

Lees verder op blz. 8, kolom 2

P&P MONTAGE DEN HAAG

WIJ ZIJN GESPECIALISEERD IN:

- Complete verbouwingen
- Spachtelputzen
- Lamineren
- Tegelzetten
- Loodgieten en Elektriciteit

en alle verdere voorkomende werkzaamheden.

Tevens leveren wij kunststofkozijnen inclusief isolatieglas.

Bel voor een vrijblijvende prijsopgave naar: P. van Uffelen P&P montage: 06-22403081

◆ Loosduinsehoofdplein 208
◆ 2553 CP Den Haag
◆ Tel. 06 51 29 30 02

Hobbykassen in alle maten.

Voor meer informatie kijk op www.broeikassen.com of bel 06-53935030

MILDRED IN GESPREK MET ... Hanne Giezeman

Hanne is sinds oktober van het vorige jaar lid van de vereniging en tuiniert op tuin nummer 122. Hoe kijkt zij aan tegen alles wat er op de vereniging plaatsvindt? Wat is haar drijfveer om een volkstuin te beginnen? Wat zijn haar verwachtingen daarbij? We maken kennis met dit (betrekkelijk) nieuwe lid en vragen haar naar de antwoorden.

Hanne, kun jij je om te beginnen jezelf even voorstellen. Wie ben je en wat doe je in het dagelijks leven?

Ik werk drie dagen als docent Teken en aan de VAVO (Volwassenen Algemeen Voortgezet Onderwijs) en één dag aan een MBO. Op maandag ben ik vrij. Dat is mijn tuindag. Ik ben moeder van een veertienjarige dochter.

Waarom ben je deze volkstuin begonnen?

Ik woon in het Zeeheldenkwartier. Vanuit mijn achtertuin kijk ik uit op een flat. Als ik in mijn tuin zit, voel ik mij daardoor onvrij. Er is vaak lawaai van TV's, muziek en mensen die op mooie dagen buiten op hun balkon zitten. Toen ook nog de bovenburen met een verbouwing begonnen, was de rust ver te zoeken. Er kwamen hier tuinen vrij en ik was meteen geïnteresseerd. Ik houd van rondsnoeien en wat dat betreft kan ik me hier helemaal uitleven. Het is hier heerlijk rustig, ook door de ligging helemaal achterin het complex.

Wat zijn je eerdere ervaringen met tuinieren?

Mijn ouders wonen nu in Loosduinen. Vroeger thuis, aan de Oude Haagweg, keken wij vanuit huis op de kassen van wat nu Houtwijk is. Mijn moeder tuiniert graag. Als kind had ik een schooltuintje op de Mient. Daar is de basis gelegd. Thuis ben ik graag bezig in mijn achtertuin.

Je tuin heeft in korte tijd vorm gekregen. Welk plan had je bij de aanpak van je tuin?

Ik houd erg van structuur aanbrengen. Daarom ben ik begonnen met het aanleggen van paadjes met stenen, die ik van buurman Wim kreeg. Vervolgens heb ik planten, die al in de tuin stonden, gegroepeerd. Ik heb een sier- en moestuin voor ogen met het karakter van een boerentuin met veel plukbloemen. Ik ben gek op zinnia's en dahlia's.

Waar heb jij je ideeën opgedaan? Wie of wat heeft jou daarbij geïnspireerd?

Ik doe dingen op gevoel. Ik ga net zo lang door tot iets klopt. Tips krijg ik van mijn moeder, die erg graag tuiniert en een schat aan ervaring heeft. Een bezoek aan het Westlands Museum was erg inspirerend. Ik zag daar een blakend gezonde tuin met lange rijen met hetzelfde gewas.

Ook de boerentuinen in de Kop van Overijssel, waar we afgelopen zomer kampeerden, spraken me erg aan en helpen mij aan ideeën."

Op internet is natuurlijk ook heel veel informatie te vinden. Mijn favoriet is www.mooiemoestuin.nl, van Diana. (Diana tuiniert biologisch. Daarnaast kun je over haar persoonlijke ervaringen lezen. MS).

Heb je een opvatting over hoe je zou moeten/kunnen tuinieren?

Verspilling vind ik zonde. Ik houd van hergebruik, zowel van 'dood' materiaal als van planten. Planten, ook waar mijn voorkeur niet naar uitgaat, gooi ik niet weg. Dus bestaande planten mogen blijven. Ik wacht af wat er opkomt, vind dit spannend. Verder gebruik ik geen kunstmest en bestrijdingsmiddelen. Onkruid wieden gebeurt met de hand. Ik vind daarbij dat je je ambitie moet aanpassen aan de realiteit, hier en daar wat onkruid hoort er bij.

Een tuin is nooit af, maar toch: welk ideaalplaatje als eindresultaat staat je voor ogen bij het realiseren van je plannen?

Ik droom van een kleurrijk bloemenveld. Daarachter rijen sappige snijbomen. Ik wil veel eten uit de tuin. Door ervaring leer ik: volgend jaar weet ik weer meer. Het is hier een prettige omgeving met aardige mensen, van wie ik kan leren.

Als betrekkelijk nieuw lid kijk je fris tegen alles wat door de vereniging (vrijwilligers) wordt gedaan, aan. Heb je misschien ideeën of suggesties om het nog leuker te maken?

Ik weet eigenlijk nog niet wat de vereniging doet, naast de tweewekelijkse kaartzaterdag. Ik zou het leuk vinden als er ook activiteiten voor kinderen en jongeren zouden worden georganiseerd. Ook het organiseren van workshops zou ik toejuichen. Ik denk daarbij bijvoorbeeld aan workshops nestkastjes maken, snoeien, iets creatiefs doen met snoeimateriaal. Of regelmatig een ruilbeurs, waar zaaigoed en stekken kunnen worden geruild en waarop tips kunnen worden uitgewisseld. Ook is het misschien een idee om mensen uit te nodigen die een lezing of gastles kunnen geven. De kantine is een geweldig gebouw voor dit soort activiteiten. Het organiseren van excursies ter inspiratie is ook een idee. Maar nogmaals, ik heb nog geen idee van de vereniging, alleen tuinieren in je eigen tuin, met wat vriendschappelijke uitwisseling, is ook prima. Ik heb naast mijn baan weinig tijd voor extra klussen, en ik kan me voorstellen dat heel veel mensen al verplichtingen genoeg hebben.

Tot slot: Wat zou jij eventueel voor de vereniging willen betekenen?

Ik ben jaren systeembeheerder geweest. Ik kan websites bijhouden. Dus als de vereniging een eigen website wil hebben, ben ik bereid daartoe mijn steentje bij te dragen en daarvoor mijn kennis in te zetten.

Hanne, hartelijk dank voor het gesprek en voor je aanbod een website te maken en bij te houden voor de vereniging. Ik hoop dat je veel creatieve ideeën krijgt op je tuin.

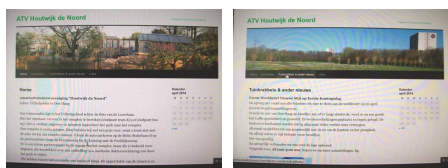
Post Scriptum

Die website is er inmiddels:
<http://atvhoutwijkdenoord.wordpress.com>.

U zult als lezer begrijpen, dat er voor onze webbeheerder niets leuker is of stimulerender werkt dan positieve respons te krijgen op de onlangs van start gegane website, die vooral door u dient te worden gevuld. Het begin is gemaakt, aan u het vervolg. WH

Eindelijk... onze eigen website

Zoals u in het hiervoor staande interview tussen Mildred Steevens en Hanne Giezeman heeft kunnen lezen, heeft Hanne zich bereid verklaard om voor onze tuinvereniging een website op te tuigen.

Zij heeft ervaring als systeembeheerder, dus dat zit wel goed. Maar, zij kan dan wel prima 'beheren', maar het is aan de leden en het bestuur om met allerhande nieuws en nieuwtjes te komen om actueel op nieuwsfeiten in te springen. Want niets is ergerlijker dan een website die actualiteit mist.

Eerste Werkbeurt Nieuwe Stijl op Eerste Koningsdag

De oproep per e-mail aan alle tuinders om mee te doen aan de werkbeurt op 26 april leverde twaalf aanmeldingen op. Terwijl de rest van Den Haag op kleedjes zat, of er langs slenterde, werd er na een goede bak koffie geschilderd en gezeemd. Er werden schuttingen geplaatst en tegels gelegd. De keuken en koelkasten werden

in de kantine stevig uitgesopt. Ieder werkte naar vermogen. Allemaal op plekken tot ons gezamen-

lijk nut: in en om de kantine, het pomphok en de 'kiemhut'. Na afloop waren er rijk belegde verse broodjes en... het was gezellig. En natuurlijk verbaasden we ons over de lage opkomst. Volgende keer, 28 juni 9.00 uur, dan hopen we op meer aanmeldingen.

*Hanne Giezeman
(overgenomen van onze eigen website)*

Schots Hooglandkalfje 'Scotty' geboren in het Uithofgebied

In het Uithofgebied bij de Wennetjessloot is op 16 april jl. het kalfje Scotty geboren van een van de Schotse Hoogland runderen. Moeder en kind maken het zo te zien uitstekend. Een tweede is op komst!

Vervolg van blz. 5

Ze zijn dan ook niet van plan zich bij eventuele beperkingen neer te leggen. Zijdeveld denkt niet dat er een nieuwe politiedienst komt die de volkstuinters gaat controleren. Het AVVN gaat Euro-commissaris Kroes benaderen om haar duidelijk te maken dat ze tegen de voorstellen moet stemmen.

Paardenkadaver ligt maanden op volkstuin

Op het Groningse volkstuintencomplex Bruilweering heeft maandenlang het kadaver van een dood paard gelegen. Van het paard was nog slechts het geraamte over zo, meldt RTV Noord. Op het terrein liepen ook acht pony's die ernstig vermagerd en zwaar ondervoed waren. De eigenaar van het terrein is

In 2009 gezien bij Toneelgroep De Appel

Eenzaamheid op de volkstuin

Acht mensen trachten, zwijgend, op hun volkstuin nog iets van het leven te maken. De komst van het luide stel Her en Rita pakt rampzalig uit.

Het volkstuincomplex 'Louterbloemen', waar regisseuse Geert de Jong haar nieuwe stuk bij Toneelgroep De Appel situeert, heeft weinig weg van wat de meesten van ons zich bij een volkstuin voorstellen: knusse huisjes in het groen, een moordend regime van werkplichten om de gemeenschappelijke groenvoorzieningen pico bello te houden, in het leven gefrustreerde tuincommissarissen die maar al te graag boetes uitdelen aan ieder die zijn tuin niet spic en span heeft aangeharkt en geknipt, een druk sociaal leven van bingoavonden en wedstrijden wie de monsterlijkste dahlia of grootste pompoen van het seizoen heeft gekweekt, eindeloze ruzies, roddel en achterklap.

Op *Louterbloemen* niets van dit al. De Jong ging samen met decorontwerper Aidan Radier, doodmoe van al die prope chaletjes in parken waar de natuur streng aan de leiband van de Nederlandse volkstuinreglementen wordt gehouden, naar Belgische volkstuintjes kijken. Daar was het compleet anders. Kleine vrijstaatjes waar de anarchie vrijwel niets in de weg wordt gelegd. Uit afvalhout gefabriceerde optrekjes, veel plastic, golfplaat, lelijkheid.

de gemeente Groningen zelf, ze zouden de huur met de pachter van de grond al geruime tijd geleden hebben opgezegd.

Vrouw op volkstuin in been geschoten

Een 36-jarige vrouw werd onlangs in Egmond aan Zee door een bejaarde man uit Bergen in het been geschoten. De schietpartij vond plaats op een volkstuintencomplex in de duinen, laat de politie weten. Er ging 'een conflict' aan vooraf.

De vrouw werd na de schietpartij met een ambulance naar een ziekenhuis gebracht voor behandeling. De 76-jarige verdachte ging ervandoor, maar kon later worden aangehouden. Hij zat vast voor verhoor. Waarover de twee ruzie hadden, is niet bekend.

De Jong en Radier zetten zo'n Belgisch tuintje op de planken. En er is geen bloem of plant te bekennen, tot het moment dat de acht tuinders in het tweede deel van het stuk worden verrast door de komst van Her en Rita met hun caravan, die ze ongegeneerd op het terrein manoeuvreren. Daarna installeren ze zich met hun tuinameublement, bloembakken met schreeuwend gekleurd plantgoed, televisie en barbecue. Het is een keerpunt in de handeling, die tot dat moment gekenmerkt wordt door een ver doorgevoerd leven en laten leven van de bewoners.

Geert de Jong: „Ik wil dat het stuk extreem is in het isolement. De acht personages gaan ieder hun eigen gang, kijken niet links of rechts, bemoeien zich helemaal niet met elkaar. Er is ook nauwelijks tekst in het stuk, net zoals in mijn vorige producties. Geen tekst, dat betekent altijd een grote strijd. Je moet je acteurs ervan overtuigen dat het publiek z'n eigen verhaaltje maakt. Dat vereist een discipline die niet eigen is aan de acteur, en zijn geduld wordt zwaar op de proef gesteld. Je moet, zonder tekst, puur met je lichaam je personage maken. Wat er aan tekst voorkomt in het stuk heeft daarom ook geen dwingende structuur die de acteur houvast geeft en zijn rol vorm geeft". Zo heb je Raf, die van zijn schuurtje een werkplaats heeft gemaakt waarin hij dingen repareert. Raf wordt gespeeld als de in zichzelf gekeerde knutselaar die met zijn hond, een grote zwarte lobbes, op het terrein woont, 's avonds de hekken sluit en ze 's ochtends

weer open doet. Een belangrijk element voor De Jong is het repeterende van alle dingen die iedereen doet.

De speeltijd beslaat een periode van vier dagen en er heerst een sleur, een vaste gang die wordt afgelegd: Ron die elke ochtend op zijn motorfiets arriveert, deze op exact dezelfde plek parkeert, zich terugtrekt in zijn (goed geïsoleerde) huisje waar hij keihard zijn popmuziek speelt, weer naar buiten komt voor het vaste toiletbezoek, zich wast bij het fonteintje aan het pad, en weer naar binnen gaat. De Surinaamse Angelina die haar fiets naast het huisje zet, tafel en stoel buiten zet, de Tupperware bakjes die ze verkoopt gaat zitten inpakken, haar plaatsje bezemt en weer vertrekt.

Twee personen zijn samen: de oude, broze Alexandra die in haar leven piloot is geweest, en haar zoon Hendrik-Jan die opera-aria's voor zich uit zingt of neuriet. Beiden leven volstrekt langs elkaar heen, behalve dat Alexandra telkens wegloopt in de volmaakte vrijheid die haar dementie haar schenkt, en hij met een ongeduldig „Moeder!” haar weer terug moet halen. De andere bewoners van Louterbloemen zijn Kraal, een volkomen maffe vrouw, zo gek als een deur, de sneue Celine die tassen vol dossiers naar haar huisje sleept en daaraan ten onder dreigt te gaan en Lara die zich overdag in vrouwenkleden hult, een treurige jongen die in een busje woont dat hij op het terrein heeft geparkeerd. Het zijn deze mensen aan wie De Jong het motto geeft: „Gun ieder zijn waanzin”. Niet alleen het isolement waarin ze langs

elkaar heen schuifelen, is extreem; ook de omstandigheden gedurende deze vier dagen zijn dat. Er heerst een hittegolf, en de warmte slaat je vanaf het toneel tegemoet. Verder deelt Louterbloemen het lot van vele volkstuinjes, namelijk dat het vlak langs de spoorbaan ligt. Maar hier lijken de treinen rakelings langs de huisjes te gaan, en het geluid is oorverdovend, of eindeloos wanneer 's nachts de goederentreinen voorbij denderen.

De Jong vergelijkt 'Louterbloemen' met een aquarium waarin de vissen, in zichzelf verzonken, langs elkaar heen zwemmen. Het heeft iets van de hel. „De hel, dat zijn de anderen”, zei Sartre, maar hier lijkt het omgekeerde zich te voltrekken.

Met de komst van Her en Rita, wat je een catastrofe kunt noemen, voltrekt zich een catharsis. Als Her en Rita gaan stappen, verzamelen de acht zich in hun caravan en kijken naar de televisie. Celine graaft een gat in haar tuin en gooit daar alle dossiers in. Angelina bezemt het tuintje van Alexandra en Hendrik-Jan. Ron heeft een korte liefdesaffaire met Kraal, Lara wordt door Ron als travestiet geaccepteerd, Raf repareert de stukke motorfiets van Ron. En met elkaar bekijken ze met de aangeschafte brilletjes de zonsverduistering die zich voordoet.

Elke toeschouwer kan zelf zijn favoriete personage kiezen en zijn verhaal maken, zoals De Jong met haar voorstelling wil. En het zijn stuk voor stuk boeiende personages – louter bloemen.

Feitelijk bestaat de volkstuin al zo lang er steden bestaan, al noemde men het aanvankelijk een *stadstuin*. Het was lange tijd gebruikelijk dat stedelingen ook binnen de stadsmuren stukjes grond beheerden waarop ze gewassen voor eigen gebruik verbouwden. Dat was een welkome aanvulling op hun inkomen. Om dezelfde redenen begonnen liefdadigheidsinstellingen in de eerste helft van de negentiende eeuw met het verhuren van stukjes grond aan arme fabrieksarbeiders. Deze werden '*arbeiderstuintjes*' genoemd en waren per definitie ingericht als moestuin. In Nederland werd de eerste van deze arbeiderstuinen in 1838 gesticht in Franeker door de '*Maatschappij tot Nut van 't Algemeen*'. Al snel kwamen deze met meer tuinen in het noorden omdat de armoede hier groter was dan in de rest van het land.

Na 1850: de arbeiderstuin als middel tot beschaving

Vanaf ongeveer 1850 ontstonden er, zoals gezegd, moralistische opvattingen over het nut van de volkstuin voor de arbeider. Dat was met name zo in Nederland, België en Duitsland.

De geestelijke vader van deze ideeën was de Duitse huisarts en pedagoog *Daniel Gottlieb Schreber* (1808-1861). Hij kwam met een nieuwe pedagogische visie voor de jeugd: door een gezonde en natuurlijke opvoeding zouden kinderen opgroeien tot evenwichtige en verstandige volwassenen. Deze opvoeding diende te leunen op twee pijlers:

- ontspanning voor de jeugd door middel van verantwoorde speeltuinen, waardoor kinderen buiten konden spelen in een natuurlijke omgeving.
- een gezonde voeding door het eten van verse groenten uit eigen moestuinen.

De ideeën van Schreber kregen meteen veel bijval in West-Europa. Er werden initiatieven opgezet om de gewenste opvoeding voor kinderen mogelijk te maken. Ook het creëren van moestuinen kwam in dit teken te staan. In navolging van deze ontwikkelingen gingen volksopvoeders de tuintjes echter ook voor volwassenen als een manier tot beschaving zien. Men verwachtte dat het verbouwen van eigen gewassen een 'vergroting van het arbeidsvermogen' en een verbetering van de 'zedelijke toestand van de werkmans' tot stand zou brengen.

Het ontstaan van de volkstuin

Zelf verbouwde groente voor de arbeider

In veel westerse landen speelde de volkstuin of arbeiderstuin een rol in de strijd tegen armoede. Het verbouwen van eigen gewassen in een moestuin bood arme gezinnen enig soelaas. Op de meeste plaatsen bleef het daarbij, maar in een aantal West-Europese landen niet. Daar kreeg men na 1850, onder leiding van de Duitse arts *Gottlieb Schreber*, ook moralistische redenen voor het oprichten van volkstuincomplexen. Deze motieven konden echter regionaal gekleurd zijn en waren niet overal hetzelfde. Wel sloten ze aan bij de gebruikelijke opvattingen van volksopvoeders.

Geschiedenis van de volkstuin tot 1850

Kort gezegd verstaan wij onder een volkstuin een particuliere tuin die niet bij de eigen woning ligt. Meestal ligt de tuin samen met anderen in een *volkstuincomplex* of *volkstuinpark*.

Caillebotte – Les jardiniers 1875

> Oftewel, de arbeider zou door het contact met de natuur en het gezonde eten gaan inzien dat hard werken en zich netjes gedragen hem een gelukkiger mens zou maken. Het aantal uitgegeven arbeiderstuinen groeide nu sterk. Destijds werden ze ook wel 'Schreber-tuintjes' genoemd.

Regionale verschillen

West-Europa bleef de enige regio waar arbeiderstuinen een rol speelde bij ideeën over volksofvoeding. Opvallend is dat er in bepaalde regio's wel totaal verschillende ideologieën aan de projecten werden gekoppeld.

- In België zette bijvoorbeeld de Katholieke organisatie 'Ligue de Coin de Terre' het volkstuintje in als wapen tegen het socialisme. Men dacht dat het hebben van een eigen stukje grond naast een eigen woning de zelfstandigheid van de arbeider zou bevorderen en hem zou betrekken bij het kapitalisme. Hij zou zich dan vanzelf afkeren van de arbeidersbeweging.

- In Nederland zagen sociaaldemocraten op hun beurt het tuintje juist als mogelijkheid de arbeider sterker te maken in de strijd. Door zich buiten te ontspannen, in contact met de natuur te blijven en gezonde groente te eten bovendien, konden kapitalistische uitwassen worden bestreden.

Volkstuinen vanaf 1900

In het begin van de twintigste eeuw, als de welvaart begint te groeien, ontstaat er een nieuw soort tuin naast de arbeiderstuin. Deze gaat men 'volkstuin' noemen. Het verschil is dat bij de arbeiderstuin de nadruk ligt op de verbouw van groente, terwijl bij de volkstuin recreatie in de buitenlucht voorop staat. Volkstuinen zijn nu dus niet meer uitsluitend moestuinen.

Aanbieders van volkstuinen

Het aanbieden van arbeiders- en volkstuinen werd uiteindelijk een populaire bezigheid voor verschillende groeperingen. Industriëlen, mijndirecties en arbeidersverenigingen zorgden dat er grond beschikbaar kwam. Daarbij volgden ze vaak de ideologie van Daniel Schreber na. Lange tijd bleef het wel bij particulier initiatief, zoals dat in de negentiende eeuw nu eenmaal gewoon was.

In Nederland bleef de 'Maatschappij tot Nut van 't Algemeen' actief, maar daarnaast werden onder meer ook woning-

bouwverenigingen, de 'Bond van Nederlandsch Spoorwegpersoneel' en de 'Volksbond tegen Drankmisbruik' actief. De NS gaf in dit kader zogeheten 'spoor-tuintjes' af. Deze lagen langs het spoor en waren in eerste instantie bedoeld voor het eigen personeel. Extra voordeel voor de NS was echter dat ze deze stukken grond dan niet zelf hoefde te onderhouden. Veel van deze spoortuintjes liggen er nog steeds, al worden ze steeds vaker verwijderd.

In België kwam het concept wat later in opmars dan in Nederland. In 1861 werden de eerste tuintjes verhuurd door grootgrondbezitter *Pieter Bortier* te Gistel. De bekendste Vlaamse organisatie werd 'Werk van den Akker en Haard'. Deze was speciaal gericht op het afgeven van tuintjes en zou later 'De Vlaamse Volkstuin' gaan heten.

Resultaten op het gebied van volksofvoeding

Er zit duidelijk een sympathieke kant aan de ideeën van Schreber, die ook tegenwoordig nog gedeeltelijk opgeld doen. Niemand zal ontkennen dat buiten spelen en gezonde voeding in veel

opzichten goed is voor een kind. Toch was er ook nu, zoals wel vaker binnen het beschavingsoffensief, sprake van betutteling en overdreven verwachtingen die niet zouden worden waargemaakt. Dit met name ten aanzien van het effect dat een volkstuin zou hebben op volwassen arbeiders. Vanwege het evidente praktische nut van de tuintjes zijn de initiatiefnemers echter nooit zo teleurgesteld afgehaakt als bijvoorbeeld bij het verspreiden van de kamerplant het geval was. Ondertussen waren veel arbeiders ongetwijfeld blij met de kans eigen voedsel te kunnen verbouwen.

Bronnen:

- Zeevat C. - 'Tot nut & genoeg: volkstuincultuur in Nederland.' Rotterdam 2001

- Bornebroek A. - 'Volkstuintjes of de sociale geschiedenis van de stadsboeren.' in: 'Onvoltooid verleden, nieuwsbrief voor de geschiedenis van sociale bewegingen.' Gepubliceerd op: www.onvoltooidverleden.nl
- nl.wikipedia.org - 'Volkstuin'.

Voor u gelezen, in andere Tuinbladen

Een tijdje geleden stelde iemand mij de vraag of ik misschien iemand kende met een volkstuin. 'Nee', zei ik. 'Ik ken niemand die iemand kent met een volkstuin', legde zij uit. We beeldden ons allebei een slordig tuintje in, benauwd omsloten door andere vierkante tuinen. Met een kapotte parasol en hier en daar wat slaphangend geel. Halfingezakte schuurtjes, vergeelde plastic stoelen en een strook laffe kool.

Ik bedacht me dat ik ook geen volkstuinbezitter kon identificeren en vroeg me ineens af wie zo iemand kon zijn. Een Turkse familie die efficiënt een lap grond vol zaait en leeg eet. Een vegetarisch duo gekleed in identiek gebreide truien, met biologisch dynamische eetgewoontes of gewoonweg een senior stel dat zich af en toe wil onttrekken aan de drukte van de stad. Dat was mijn conclusie.

Soorten en maten

Nu deel ik sinds kort een volkstuin met een vriendin die hem al een tijdje had. Ik zou niet zo goed weten in welk hokje ik zelf pas, maar ik ben erachter dat volkstuinmensen in alle soorten en maten bestaan. Jonge stellen met kleine kinderen, bejaarden met een overschot aan vrije tijd, Jannen en Jannies, bakkers en monteurs of dus modeontwerpers en tekstschrifters.

Fazanten

Tuinieren leek mij het saaiste wat er was (behalve wiskunde, dat was nog saaier). En nu geniet ik ervan de handen uit de mouwen te steken, je eigen groente te kweken en iets moois te maken van de tuin. Wat een gelukzalig gevoel krijg ik van mijn vingers in de aarde en van het dierlijk gepeupel dat in onze tuin rondspookt. In de boom zien wij de spreeuwen een nest bouwen en in de houtwal wonen muisjes.

Ik heb sinds kort ook vrede gesloten met de fazant. Dat moest bijna wel met Jacques en Hendrien die regelmatig een bezoekje brengen. Voorheen vond ik fazanten maar domme opdringerige dingen. Prima voor in de pan. Dat blikachtige geschreeuw in de berm van de ring van Utrecht. En dan de manier waarop ze rennen; borst vooruit, opengesperde ogen en hun lange

>

J.C.Beezemer

Glazenwasserij & Schoonmaakbedrijf

- glasbewassing
- dakgoten schoonmaken
- periodieke schoonmaak
- spinnen verwijderen
- graffiti verwijderen
- schoonmaak van kantoren

Van der Gaagstraat 23 Den Haag

Tel. 06-14689681

> kontveer iets omhoog. Toen ontmoette ik Hendrien, die zeer bedachtzaam door onze tuin scharrelt. Soms spiekt ze stiekem door de houten schutting of verstopt ze zich tussen de bamboestengels. Ze houdt ons in elk geval goed in de gaten, want wat doen wij in háár tuin! Jacques vergezelt haar soms, dan wandelen ze achter elkaar aan en snoepen ze van ónze wormen.

Verse salade

Het beeld dat ik van moestuinen had is inmiddels veranderd. Slordig lijken ze als de winter zijn slag slaat of als het onkruid de strijd tijdelijk wint. In de lente verandert alles in een levendig paradijsje. En dat biologisch dynamische is zo gek nog niet. Lekker hoor, dat pure gedoe. Ik ben benieuwd naar hoe onze tuin zich zal ontplooiën en bij een goed oogstjaar nodig ik jullie uit een verse salade te komen eten. Wellicht schuiven Hendrien en Jacques ook aan.

Hoera! Het wordt weer lente

Het kwik in de thermometer stijgt gestaag, het eerste citroenvlindertje dwarrelt alweer in de lucht, dikke hommels- koninginnen brommen nog

wat versuft rond, op zoek naar geschikte nestruimte om een nieuw volk te stichten en langzamerhand wordt de wereld om ons heen steeds groener. Ook op de Kloostertuin nemen de activiteiten toe, er wordt opgeruimd, gespit en de tuinen worden klaargemaakt voor het eerste zaai- en plantgoed. Laat de lente maar komen; wij zijn er klaar voor!

Berichtje van een hobbyimker

Eind maart 2013 ben ik gestart op mijn huidige tuin. De vorige tuinster vertrok naar Frankrijk en haar, in het gemeentebos gehuisveste bijenvolk emigreerde met haar mee. Kort na een verontrustend bericht over bijensterfte zag ik in de krant een aankondiging voor een basiscursus bijen houden. Enthousiast heb ik mij ingeschreven en inmiddels is bijen houden voor mij uitgegroeid tot een intrigerende passie.

Op 12 juni 2013 schonk mijn mentor mij een nazwerm, een klein volkje, dat ik op mijn tuin heb geplaatst. Eind van het seizoen volgde de uitbreiding met het grote volk op mijn bijenstand. Mijn partner, inmiddels aangestoken door mijn enthousiasme heeft met oude bramenpalen en door mijn vorige

buurman geschonken golfplaten een fantastische bijenstal gebouwd. Na liefdevolle verzorging en koestering zijn beide volken goed de winter doorgekomen. Dit is duidelijk te zien aan de gonzende activiteiten. De bijen vliegen massaal op niet geknotte wilgenkatjes en zijn druk bezig met de opslag van stuifmeel en water in hun woning.

Op 13 maart jl. heb ik samen met mijn mentor de volken en kasten gecontroleerd met een geweldig resultaat: Ze hebben niet alleen de winter overleefd, maar ook voldoende voedsel verzameld om een eventuele weersomslag te trotseren.

Tuincentrum **WESTLAND FLORADA**

Tuincentrum Westland Florida
Noordweg 46
2548 AC Den Haag
tel: 0174-293834
email: info@westlandflorida.nl
www.westlandflorida.nl

Even voorstellen...

Bij ons tuincentrum, gelegen aan de Noordweg 46, vindt u een grote collectie artikelen voor uw volkstuin. Zo hebben wij seizoensgebonden een grote sortering aan groente planten, pootaardappelen, plantuitjes en diverse zaden en kruiden. Maar natuurlijk ook voor al uw woonaccessoires, bloemen, tuin en kamerplanten kunt u bij ons terecht. Onze medewerkers heten u van harte welkom.

Voorjaar 2014

Bij ons is het al volop voorjaar. Vanaf heden kunt u bij ons van alles verkrijgen om ook uw huis en tuin in voorjaars sfeer te brengen.

Waardebon

Tegen inlevering van deze waardebon krijgt u 10% korting op al onze tuin- kamerplanten.

10% KORTING